

C. Julius Caesar. Commentarii Rerum Gestarum. Vol. I: Bellum Gallicum. Edidit W. Hering. Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. Leipzig 1987. Σελ. XIX+179, Τιμή 81,50 D.

Ἡ πασίγνωστος «Βιβλιοθήκη Teubner» τῆς Λειψίας ἐκυκλοφόρησε πέρυσι (1987) εἰς νέαν κριτικὴν ἔκδοσιν τὰ Ἴ�πομνημονεύματα «De bello Gallico» τοῦ Γ. Ἰουλίου Καίσαρος μετὰ τὴν φροντίδα τοῦ (ἀποθανόντος προῶτως τὸ 1986) καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Rostock Wolfgang Hering. Τὴν ἔκδοσιν αὐτὴν ὁ ἐκλιπὼν ἀφιερώνει (εἰς τὸν Πρόλογόν του, σελ. V) εἰς τοὺς γνωστοὺς μελετητὰς τοῦ Καίσαρος B. Kübler, A. Klotz, O. Seel. Ἡ παροῦσα ἔκδοσις εἰσαγωγικῶς περιλαμβάνει τὸν συνήθη λατινικὸν Πρόλογον (Praefatio, σελ. V-XIV), τὴν Βιβλιογραφίαν τὴν σχετικὴν μετὰ τοὺς κώδικας τοῦ ἔργου (σελ. XV, Libri ad textum constituendum pertinentes), τὸν Πίνακα τῶν τίτλων ἐκάστου βιβλίου τῶν Ἀπομνημονευμάτων «De bello Gallico» (σελ. XVI-XVII), τὰ Sigla, τὸ στέμμα τῶν κωδίκων, καὶ τὰς βραχυγραφίας τῶν παλαιότερων ἐκδόσεων καὶ σχολιαστῶν τοῦ «De bello Gallico» ἀπὸ τοῦ μεσαιωνικοῦ Aimoin (10-11ος αἰ.) καὶ τῆς editio princeps καὶ ἐξῆς (σελ. XVIII-XIX).

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις ὑπερτερεῖ τῆς γνωστῆς δέξφορδιανῆς τοῦ R. Du Pontet (1900) κατὰ τὸ ὅτι ὁ W. Hering ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του πολὺ περισσοτέρας ἐντύπους ἐκδόσεις ἢ ὁ R. Du Pontet (ὁ τελευταῖος εἶχε κυρίως στηριχθῆ εἰς τὰ χφφ. καὶ τὰς πρώτας ἐντύπους ἐκδόσεις ἕως καὶ τοῦ ἔτους 1514). Διὰ τοῦτο καὶ τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα εἰς τὸν W. Hering εἶναι ἀσυγκρίτως πλουσιώτερον τοῦ R. Du Pontet. Ὁ W. Hering ὅμως μνημονεῦει καὶ τὰ ἀντιγραφικὰ σφάλματα.

Τὸ κείμενον καταλαμβάνει τὰς σελ. 1-171. Φυσικὰ περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτὴν καὶ τὸ βιβλίον VIII, τὸ γραφέν ὑπὸ τοῦ Hirtius. Καὶ ἡ ἔκδοσις ὀλοκληρώνεται μετὰ τὸν Πίνακα τῶν ὀνομάτων (Index nominum, σελ. 172-9), λεπτομερέστερον τοῦ R. Du Pontet.

Εἰς τὸν Πρόλογον τοῦ βιβλίου ὁ W. Hering ἀναφέρεται εἰς τὸ θέμα: ποῖος εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῶν πέντε ἀπομνημονευμάτων (bellum Gallicum, bellum civile, bellum Alexandrinum, bellum Africum, bellum Hispaniense) καὶ παραδέχεται τὴν κοινῶς ἀποδεκτὴν ἄποψιν ὅτι ὁ Καῖσαρ ἔγραψε τὰ 7 βιβλία τῶν Ἀπομνημονευμάτων «de bello Gallico», ὁ Hirtius τὸ 8ον, ὁ Καῖσαρ τὸ «de bello civili» καὶ ἄλλοι, ἄγνωστοι, τὰ λοιπὰ Ἀπομνημονεύματα. Ἐν συνεχείᾳ ὁμιλεῖ δι' ὀλίγων διὰ τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ Καίσαρος ἕως καὶ τοῦ 9ου αἰ., ὅποτε χρονολογοῦνται τὰ ἀρχαιότερα χφφ. τοῦ Καίσαρος. Συνεχίζει μετὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ἀξιοπιστίαν τῶν σωζομένων κωδίκων, καὶ τὴν διαίρεσιν των εἰς δύο ομάδας: α καὶ β (ὡς καὶ ὁ R. Du Pontet). Καταλήγει δὲ νὰ χρησιμοποίησιν ὡς βάσιν διὰ τὴν κριτικὴν του ἔκδοσιν τοὺς Α, Β (α) καὶ Τ, Υ (β), τοὺς ὁποίους καὶ περιγράφει. Καὶ κλείει τὸν Πρόλογον μετὰ τρεῖς παρατηρήσεις σχετικὰς μετὰ τὸν ἀπολεσθέντα ἀρχέτυπον κώδικα (προφανῶς τοῦ 6ου π.Χ. αἰ.). Γενικῶς κατὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου ἀποφεύγει νὰ προτείνῃ διορθώσεις καὶ ἐπιμένει εἰς τὴν ἐπιλογὴν λέξεων ἢ φράσεων ὑπαρχουσῶν εἰς τὰ χφφ. Ὅπου τὰ τρία ἐκ τῶν τεσσάρων βασικῶν χφφ. συμφωνοῦν, ὁ ἐκδότης υἱοθετεῖ τὴν γραφὴν. Ἐπιμόνως δὲ προσπαθεῖ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἱκανοποιητικῶς τὰ ἀθεραπεύτως παρεφθαρμένα χωρία (cruces).

Καὶ ἡ παροῦσα ἔκδοσις τοῦ «Γαλατικοῦ πολέμου» εἶναι ἀνταξία τῆς φήμης τῆς Bibliotheca Teubneriana.

ANT. Η. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ